

HİKMET
HÜKÜMENOĞLU

HARİKA BİR HAYAT

ROMAN

5. BASKI

2023 YUNUS NADI ROMAN ÖDÜLÜ

can
çağdaş

HİKMET HÜKÜMENOĞLU

HARİKA BİR
HAYAT

Can Çağdaş

Harika Bir Hayat, Hikmet Hükümenoğlu

© 2023, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2023

5. basım: Mart 2024, İstanbul

Bu kitabın 5. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Editör: Mustafa Çevikdoğan

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Görseller: Hikmet Hükümenoğlu

Sanat yönetmeni ve kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çifttehavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-3159-4

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

HİKMET HÜKÜMENOĞLU

HARİKA BİR
HAYAT

ROMAN

♥can

Hikmet Hükümenoğlu'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Körburun, 2016

Aşka İnanmayanlar İçin Aşk Öyküleri, 2018

Atmaca, 2020

04:00, 2021

HİKMET HÜKÜMENOĞLU, 1971'de İstanbul'da doğdu. *Kar Kuyusu* (2005), *Küçük Yalanlar Kitabı* (2007), *47 Numaralı Kamara* (2010), *04:00* (2012), *Körburun* (2016), *Atmaca* (2020), *Harika Bir Hayat* (2023) romanlarının yanı sıra 2018'de *Aşka İnanmayanlar İçin Aşk Öyküleri* adlı öykü kitabını yayımladı. *Körburun*'la 2017'de Attila İlhan Roman Ödülü'nü ve *Harika Bir Hayat*'la 2023'te Yunus Nadi Roman Ödülü'nü kazandı.

“Bazıları için (...) kendilik algısı doğumda kazanılmış bir hak gibidir. (...) tıpkı içinde oturdukları ev gibi kendilerine miras kaldığını düşünürler. Bazı insanlar ise o evi yakıp yıktıktan sonra, kendilerine ait yeni topraklar bulup her şeye sıfırdan başlamak derdindedirler.”

Rebecca Solnit, *Kaybolma Kılavuzu*
(Çeviren: Gökçe Gündüç)

Bu biyografideki bazı kişiler ve olaylar (bize anlatılanlar
dođruysa) hayal ürünüdür.

Bazılarıysa (bize anlatılanlar doğruysa) gerçektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Dök zülfünü meydana gel
Sür atını ferzana gel
Al daireni hengâma gel

I

İstanbul'un en hazin ilkbaharını tasvir eden Veysel Bey, o sabah defterine şöyle yazmıştı:

Bir zamanlar elmas gerdanlıklar gibi ışıltılı parıldayan şehir, şimdi buzlu camdan bir kubbenin altında donup kalmış. Gökyüzü kefen gibi beyaz, güneş hayalet gibi silik. Boğaz'ın suyu kapkara. Dallar bir türlü tomurcuklanmıyor. Haşarı bir veledin kavanoza hapsettiği sinekler gibiyiz, cama kafamızla vurup bir nefeslik delik açmaya çalışıyoruz...

23 Mayıs 1919 sabahı aç karnına bir bardak su içip fesini kaptığı gibi kendini sokağa attı. Yokuşun başında aniden durdu, bir şey unutmuş gibi elini çenesine götürdü ve, "Ne yapmalı? Ne yapmalı?" diye söylendi. Evden çıkmıştı ancak içinden bir ses bunun yanlış karar olduğunu, derhal geri dönüp karısının yanında durmasını söylüyordu.

Oysa karısı yalnız değildi. Macide Kalfa'yla birlikte Şehriye adındaki yaşlı ebe de başında nöbet bekliyordu. Her şeyin en yenisini, en Avrupalı olanını tercih eden karısı, çocuk doğurmaya gelince, "Şehriye'yi isterim!" diye tutturmuştu. "Beni o doğurttu. Kardeşlerimi o doğurttu.

İrfan'ı o doğurttu. Asla başkasını istemem.” Veysel Bey önceki gün araba gönderip romatizmadan iki büklüm olmuş kadıncağızı Sarıyer'den aldirtmişti. Elini Melek Hanım'ın bacaklarının arasına sokan Şehriye Hanım, “Ya bu gece gelir ya yarın,” demişti.

Başka bir gün olsa, Veysel Bey karısının yanından bir saniye bile ayrılmazdı fakat o gün karşı koyulmaz bir merak ve sorumluluk duygusu onu mıknaş gibi dışarıya çekmekteydi.

“Ayak altında dolaşmamı istemezler,” diyerek kendini doğru kararı verdiği inandıran Veysel Bey tramvaya yetişmek için koşmaya başladı.

Taksim'den Fındıklı'ya indiğinde ister istemez gözü toplarını saraya çevirmiş düşman gemilerine takıldı. Her sabah bunları ilk kez görüyormuş gibi önce şaşırıyor sonra fena halde içi sıkılıyordu. Çift sıra dizilmiş bu kurşuni kütleler, Veysel Bey'e masallardaki ejderhaları hatırlatıyordu. Sanki denizin yüzlerce kulaç dibinden yükselmişler, oralarından buralarından çıkan boynuzlarla, dişlerle ve pençelerle kıyıya dehşet saçmaya hazırlanıyorlardı.

Cihan Harbi'nin sonunda ateşkes ilan edilmiş ve Mondros Mütarekesi imzalanmıştı. Antlaşmada, “Müttefikler, güvenlikleri için gerekli gördükleri bölgeleri işgal edebilir,” diye bir madde vardı. Gazetelerin iddiasına göre İngilizler, İstanbul'un işgal edilmeyeceğine dair söz vermişti. Ne yazık ki bunun boş bir söz olduğu çok geçmeden anlaşıldı.¹ 1918 yılının Kasım ayında İngiliz, Fransız ve İtalyan askerleri, payitahtı resmen olmasa da fiilen iş-

1. Daha sonra anlatılanlara göre İngiliz Amiral Calthrope, Rauf Bey'e göz kırpıp, “Merak etmeyiniz, İstanbul'a dokunmayacağız,” diye buyurduğunda diğer Müttefik komutanlar sinsi sinsi sırtmışlar, hatta elleriyle ağızlarını kapatıp kırdayarak gülmüşlerdi. Ancak nedense bu bizimkilerin dikkatinden kaçmıştı.

gale başladı. Şehrin iki yakasına 3.500-4.000 civarında yabancı asker doluştu. Demirden ejderhalara benzeyen savaş gemileri Boğaz'ı tıkadı.

Veysel Bey'in gazetedeki arkadaşları, "Ne Viyana ne Berlin işgal altında," diye yakınıyordu. "Bunların niyeti İstanbul'u ele geçirmek!"

Sadece İstanbul'u değil, bütün memleketi, diye defterine not düşmüştü Veysel Bey.

İstanbul halkı haftalardır uyurgezer gibi donuk suratlarla yürüyordu. Fazla yaklaşıp tekme atan düşman askerleriyle, küstah subaylarla ve at sırtında dolaşan komutanlarla burun buruna gelmemek için sürekli kaldırım değiştiriyor, göz göze gelmemek için hep önüne bakıyor, duyulmasın diye belaları hep içinden okuyordu.

Fakat o sabah farklı bir hava vardı. Uyurgezerlerin arasında bir grup insan, başı dik, kararlı adımlarla hızlı hızlı yürümekteydi. Köprü her zamankinden daha kalabalıktı. Veysel Bey Eminönü'ne vardığında bu kararlı gruba aynı yöne doğru ilerleyen kadınlı erkekli başkaları da eklendi. Köşede genç bir kadın, siyah çarşafının altından kolunu uzatmış, gelene geçene broşür dağıtıyordu. Veysel Bey, yazılanlara şöyle bir göz gezdirdi, Sultanahmet'teki konuşmacıların listesi dışında mühim bir şey yoktu. Kâğıdı daha sonra incelemek üzere katlayıp cebine soktu. Tam o sırada bir kamyon dolusu İngiliz askeri yanından geçmekteydi. Cebine soktuğu kâğıt sanki alev almış gibi göğsünü yakıyordu. Çevresindekilere uyup adımlarını hızlandırdı.

Nal seslerinin, klaksonların ve vapur düdüklarının arasında yerin altından yükselen bir uğultu hissetti. Hemen defterini ve kalemini çıkardı, *Dev çekiçler taşlara güm güm vuruyor gibi bir ses ayaklarımdan dizlerime tırmanıyor,* diye yazdı. Eminönü'ne yaklaştıkça gümbürtü şiddetlendi. Gerçekten böyle sesler duyuyor muydu

yoksa göğsünde güm güm vuran kalbi mi onu yanıltıyordu? Sonraki satırları şöyleydi:

Toprağın yedi kat altından bir uğultu yükseliyor.
Ufukta tabii bir hadise, belki bir tayfun ya da anafor
yaklaşmakta.

* * *

Veysel Bey, ince kemikli, biraz narin yapılı, aydınlık yüzlü bir adamdı. Gösteriş meraklısı değildi fakat giyimine kuşamına dikkat eder, saçını taramadan ve iskarpinlerini parlatmadan asla sokağa çıkmazdı. Öyle görmüş, öyle öğrenmişti. Babası Haşmet Bey, İstanbul'un en meşhur doktorlarından biriydi. Bilhassa çaresi yok denen deri hastalıklarını kısa sürede iyileştirmekle nam salmıştı. Hastalarının arasında saraydan çok önemli kişilerin olduğu söylenirdi. Bunlar sadece en mahrem yerlerini açıp ona göstermekle kalmaz, kimsenin bilmediği sırlarını da anlatırdı. Doktor Haşmet Bey'in ağzından asla laf çıkmazdı. Zengin fakir demeden herkesi tedavi eder, zenginlerin cüzdanlarını boşaltır fakat fakirlerden bir kuruş para almazdı. Malda mülkte gözü yoktu. Avrupa'dan getirttiği resimli kitap, gramofon plağı, pipo tütünü gibi küçük konforlarla bezeli bir hayat sürmek ona yetiyordu da artıyordu.

Dünyadaki gelişmeleri dikkatle takip eden Doktor Haşmet Bey, savaşın kokusunu erkenden almış ve oğlunu bir seneliğine Almanya'ya göndermişti. Ancak maalesef biraz fazla erken davranmıştı. Hesapları tutmamış ve onu Balkan Harbi'nden kaçıraramamıştı.

Veysel Bey, Trakya cephesine gönderildiğinde 20 yaşındaydı. Birkaç ay önce Münih kafelerinde genç şairlerle ve filozoflarla sohbet ederken birdenbire kendi-

sini çamurlar içerisinde siper kazıp süngü takarken buldu. İnce bir mizacı olmadığını sanırdı fakat harpte gördükleri ruhunu altüst etti. İnsan denen varlık, tek başına ne kadar iyi niyetli olursa olsun, üç-beş kişi bir araya geldiğinde zapt edilmesi imkânsız bir canavara dönüşüyordu. Düşman askerlerinin talan ettiği köylerdeki vahşeti kendi gözleriyle görmüştü. Birkaç gün sonra o düşmanlardan ikisi esir düştüğünde, siperde yan yana sigara içtiği arkadaşlarının adamlara yaptığı işkenceleri titrek harflerle defterine yazmış, ancak yazdıklarını görmeye dayanamayıp *hatırlamak istemiyorum* notuyla üzerini karalamıştı. Trakya'dan sol baldırında iki şarapnel parçası ve arada sırada beynini delen bir baş ağrısıyla döndü.

Bir süre ne yapacağını bilemedi. İlk zamanlar odasından çıkmak bile onu tedirgin ediyor, hatta bazen olmadık şeylerden paniğe kapılmasına yol açıyordu. Sonra uzun yürüyüşlerin ruhunda açılan yaralara iyi geldiğini keşfetti ve yavaş yavaş şehrin kalabalığına alıştı. Yağmurlu günlerde bacağının ağrısından topallıyordu fakat hiçbir şey onu saatlerce yürümekten alıkoymadı. Oğlunun sabahtan akşama kadar amaçsızca dolaşmasından endişelenen Doktor Haşmet Bey, dostu Celal Nuri Bey vasıtasıyla ona düşük tirajlı bir gazetede iş ayarladı.¹

Babası kaleminin güçlü olduğunu söylese de Veysel Bey hayatını yazarak kazanacağını hiç düşünmemişti. Hele gazetecilik? Asla! Balkan Harbi'ne gitmeden önce

1. Celal Nuri Bey, 1918 yılında *İleri* ismiyle kendi gazetesini kurdu ve Veysel Bey'i yanına aldı. Milli Mücadele'yi destekleyen Celal Nuri, Mustafa Kemal'in yazılarını da isimsiz olarak basmıştı. Dönemin en çok satan gazetelerinden biri olan *İleri*'de roman tefrikaları ve şiirlere geniş yer verilirdi. Yazar kadrosunda Yahya Kemal'le birlikte Hüseyin Rahmi, Abdülhak Hâmid, Süleyman Nazif, Sedat Simavi, Mahmud Esad gibi isimler de yer almaktaydı. Celal Nuri 1920'de İngiliz işgal kuvvetleri tarafından tutuklandı ve Malta'ya sürgüne gönderildi. Soyadı Kanunu çıktığında "İleri" soyadını alan Celal Nuri Bey 1938'de öldü.

öğretmen olmayı hayal etmiş ancak döndüğünde kalabalık bir sınıfın içinde saatlerce kapalı kalmayı hiç cazip bulmamıştı. Babasının ısrarı üzerine Celal Nuri Bey'le konuşmaya gittiğinde, "İyi de ben gazetecilik hakkında hiçbir şey bilmiyorum," dedi. "Sen gördüklerini yaz, gerisini yavaş yavaş öğrenirsin," diye cevap verdi Celal Nuri Bey.

O gün bugündür cebinde bir defter, bir kurşunkalem ve bir çakı, yürüyüp duruyordu.¹ Siyasi gelişmelerden şehir hayatına kadar her konuda yazıyordu. Onlarca müstear isim kullanıyor ve yazı başına ücret alıyordu.

Yazıhanede oturmayı sevmemesine rağmen makalelerini temize çekip teslim etmek ve parasını almak için arada sırada gitmek zorundaydı. Yahya Kemal Bey'le *İleri* gazetesinde tanıştı. Herkes üstada saygıdan "başyazarımız" derdi ancak o da tıpkı Veysel Bey gibi arada sırada uğrar, bir şiir ya da makale bırakıp giderdi. Yuvarlak suratlı, şık, kibar bir beyefendi. Midesine pek düşkün olduğu ve kaptisleriyle yakınlarını bazen bunalttığı söylenirdi. Kitap çıkarmamasına rağmen memleketin en mühim şairlerinden biri kabul edildiği için el üstünde tutuluyordu.

Ne zaman Veysel Bey'i görse yanına çağırır, yazıları hakkında ufak tefek tenkitlerde bulunurdu. Çantasında gazetenin eski nüshalarından birkaçını taşırdı. Kalemını çıkarıp hangi cümleyi nasıl değiştirmesi gerektiğini gösterirdi. Veysel Bey böyle önemli bir yazarın kendisiyle ilgilenmesine anlam veremese de bu ilgi hoşuna gidiyordu. *Tenkitleri çok kıymetli, keşke daha sık görüşüp fayda-*

1. İrfan, babasının ölümünden sonra Pangaltı'daki evin yüklüğünde ağzına kadar defterle dolu iki büyük tahta kutu buldu. Bir ara Harika'nın da alıp okuduğu bu defterler, İrfan'a göre babalarından kalan tek mirastı. Bu biyografi için Veysel Bey'in notlarından faydalanmamıza müsaade etti.

lanabilesem, yazmıştı defterine. Ancak adamı rahatsız etmekten çekiniyordu.

* * *

Veysel Bey, Cihan Harbi'nde askere alınmadığı için şanslıydı, yine de o yıllar hiç kolay geçmemişti. 1914'ün Aralık ayında babası zatürreeden ölmüş ve Veysel Bey'in notlarına bakılırsa *uzun yıllar önce göçüp giden zarif ve kıymetli zevcesine* kavuşmuştu. Neyse ki bu dünyadaki son günlerinde biricik oğlunun evlenip bir yuva kurduğunu görebilmişti. Miras olarak Pangaltı'nın arka taraflarındaki evle bir miktar para bırakmıştı. Bir de gerektiğinde yardım eli uzatacak bolca tanıdık. Pangaltı'daki ev, bahçe içinde olmasına rağmen konak sayılmayacak kadar küçüktü. Yine de hayattaki en büyük korkusu sokakta kalmak olan Veysel Bey için çok kıymetli bir güvenceydi.

Ne var ki düşman askerleri İstanbul'a girdiğinden beri Veysel Bey kendisini hiç güvende hissetmiyordu. Duyduğuna göre İngiliz, Fransız ve İtalyan komutanlar, gözlerine kestirdikleri evlere içlerindeki eşyalarla birlikte el koyup yerleşiyordu. "Burada artık bilmem kim oturacak!" deniyordu ve ev halkı ellerde bohçalarla kapı dışarı ediliyordu. Evinin sokağına her saptığında bahçe kapısında yabancı askerler göreceği korkusuyla Veysel Bey'in yüreği ağzına geliyordu.

Hem düşman askerlerinden hem de Türklerin gitgide kabaran öfkesinden korkuyordu. Savaş yorgunluğu, yenilginin utancı, açlık ve yokluk üst üste binip insanların sırtına çökmüştü. Amerikalı bir diplomat, İstanbul'daki durumu raporunda şöyle tarif etmişti:

Halkın ekseriyeti sefalet içinde... Enflasyon, savaşın başladığı zamana göre yüzde bin artış göstermiş durumda... Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasının üzerinden beş hafta geçti. Şu âna kadar henüz büyük bir bulaşıcı hastalığa rastlanmadı ama şehir çok kirli. Çocuklar ve burada işi olmayan yetişkinlerin kesinlikle buradan uzak durmasını tavsiye ederim.¹

Memurlara maaş ödenemiyordu. Kışın en soğuk günleri odunsuz kömürsüz geçmişti. Vapur, tren ve tramvay seferleri kömür yokluğu yüzünden aksayıp duruyordu. Ekmeği, şekeri ancak karaborsa mallara parası yetenler satın alabiliyordu. Fakirler açlıktan ölüyordu ve ölüleri gömecek kefenin bile bulunamadığı yazıyordu gazetelerde.

Üstüne üstlük her köşede halkın önünü kesmeye hazır birkaç düşman askeri bekliyordu. Çocuklar, sömürgelerden gelen askerlere cin görmüş gibi korkuyla bakıyordu. Onlar da kahkaha atarak süngülerini gösteriyor, korkunç suratlar yapıyorlardı.

Yetmezmiş gibi İstanbullu Rumların ve Ermenilerin bir kısmı düşmana kucak açmış, şehri kurtaran kahraman askerleri karşılırcasına sevgiyle karşılamıştı onları. Pera'daki dükkânlar Yunan bayraklarıyla ve Venizelos'un portreleriyle süslenmişti. Türk müşteriler, boş masa yok diye lokanta kapılarından geri çevriliyordu. Veysel Bey *İleri* gazetesinde çıkan bir yazısında şöyle demişti:

Gayrimüslim halk kendini eskisi kadar sahipsiz hissetmeyince yıllardır bastırıldığı hisleri salıverdi. Rumların bazıları sevinç içerisinde, bazılarıysa endişeli. "Venize-

1. Amerikan Devlet Arşivleri, No. 867.50/4 (1919).

los'un hırsı yüzünden huzur kalmadı, bunun sonu hiç hayırlı değil," diye konuşuyorlar. Sokaktaki lakırdılara bakılırsa Yunan askeri İzmir'i işgal ettiğine göre sıra İstanbul'a da gelecek. Hani veremli hasta, doktorundan üç aylık ömrü kaldığını öğrenir fakat bir türlü inanamaz ya, işte biz de o durumdayız. Şehrin dört bir yanındaki kahvelerde, ekmek kuyruklarında, Darülfünun'un koridorlarında, bazen kısık sesle bazen nemli gözlerle şu sözler tekrarlanmakta: "Savaştan yenik çıkmanın ne demek olduğunu daha yeni anladık."

Gazeteler "saray yandaşları" ve "Milliciler" diye ikiye bölünmüştü. Milliciler, umudunu Anadolu'dan gelecek iyi haberlere bağlamıştı fakat iyi haber yazmak neredeyse imkânsızdı. Veysel Bey'in çalıştığı *İleri* gazetesi, Yunan askeriyle çatışmaların başladığını, yahut Mustafa Kemal Paşa'nın bir lafını yazmaya kalktığında derhal başı belaya giriyordu. Kâğıt sıkıntısı sebebiyle zaten tek yaprağa inen millici gazeteler, bir de sansür yedi mi kocaman beyaz boşluklarla çıkıyordu.

Veysel Bey, Anadolu'da başlayan hareketin faydalı olacağına inanmak istediğini ancak inanacak gücü kalmadığını yazmıştı defterine:

Cihan Harbi bitti ama bizim için daha önemli ve hususi bir harp başlamıştır. Bir şeyler yapılması icap etmekte ama ne? Arkadaşlarımızın kaçak yollarla birer ikişer Anadolu'ya gittiğini işitiyoruz. Bu halimle beni de kabul ederler mi acaba? Bir faydam olur mu?

Birkaç sayfa sonra şöyle bir nota rastlıyoruz:

Tamamen dürüst konuşmak gerekiyorsa, hayır gitmek istemiyorum. Zorla tutup götürmelerinden kor-

kuyorum. Fakat bazı tanıdıklar Ankara'ya geçerken burada durup beklemek utanç verici. Ne yapmalı? Ya ailem, onlar ne olacak?

* * *

Veysel Bey, Büyük Postane'nin önünden Hükümet Konağı'na doğru yürümeye devam etti. Sultanahmet tarafından gelen sesler biraz daha şiddetlenmişti. Dev gibi davullara ağır tokmaklarla vuruyorlardı sanki. Siyah bayraklarla yürüyen üniversite talebeleri İngiliz askerlerin yanından geçerken onların yerine Veysel Bey telaşa kapıldı. Oysa İngilizler mum gibi dikilmiş, lakayt bir vaziyette beklemekteydi.

Önceki gün Darülfünun'un konferans salonunda kalabalık bir toplantı düzenlenmişti. Veysel Bey, diğer gazetecilerle birlikte arka sırada oturup konuşmaları dinledi. Genç talebeler öfkeyle doluydu ve neredeyse hepsi söz almak istiyordu. Öğlene doğru kadın talebeler de toplantıya katılınca kalabalık iyice arttı. Veysel Bey bu genç kadınların özgüvenine ve cesaretine hayran kaldı.

Üniversitenin müdürü, onun bu hislerini paylaşmıyor olsa gerek, aklı sıra duruma el koydu ve "ahlaksızlar"ı salondan çıkarmaları için dört inzibat memuru yolladı. Kadın talebeler kararlıydı. İçlerinden biri memurların karşısına dikilip, "Beyefendiye söyleyin, biz burada memleket derdindeyiz. Siz neyin derdindediniz?" dediğinde salonda alkış koptu. Memurlar kaba kuvvet kullanmaya yeltendi fakat iriyarı birkaç delikanlı araya girince vazgeçtiler.¹

1. Darülfünun 1914'ten beri kadın öğrencileri kabul etmeye başlamıştı ancak kadınlarla erkekler derslere bir arada giremiyor, aynı saatlerde aynı binalarda bulunamıyordu. Bu hadisenin yaşandığı gün Müdür Naim Bey, maarif nazırına şikâyetinde bulunmuş ve kadın talebelerin cezalandırılmasını talep etmişti. Ancak beklediği cevabı alamadı. Acele bir emirle aynı gün görevine son verildi.

Daha sonra kısa boylu ve ince sesli bir genç söz alıp Rum talebelerin salondan çıkmasını talep etti. Ağzı iyi laf yapıyordu ve epeyce destek gördü. “Çıksınlar! Çıksınlar!” bağırıları arasında Rum talebelerden birisi ayağa kalkıp, “Ben de bu vatanın evladıyım. Ben bir kolumu vatan için harpte kaybettim,” diye bağırdı. Bunun üzerine Rum talebelerin bir kısmı salonda kaldı.

Gençlerin heyecanı o sırada Veysel Bey’e de bulaşmıştı fakat konuşmak ne işe yarayacaktı? Herkes en hisli cümlelerle alkış toplamak derdinde değil miydi? Sonunda, “Büyük nümayişler¹ düzenlemeli ve bu halkı ölüm uykusundan uyandırmalıyız,” kararıyla toplantı sona erdi.

Gazeteye verdiği yazılarda genellikle daha ümit dolu bir tablo çizmeye gayret eden Veysel Bey’in defterindeki dürüst hisleri şöyleydi:

Bu sesler çaresiz bir haykırıştan öteye geçemeyecek. Nasıl geçsin? Onlar galip biz mağlup olduk. Terakki hayaliyle paramparça olduk, şimdi halimize ağlıyoruz.

* * *

Veysel Bey, Hükümet Konağı’nı geçtikten sonra boş bir bank bulup bir-iki dakika soluklandı. Sabırsızlığı bacağındaki ağrıya galip gelince fazla vakit kaybetmeden kalkıp tramvay yolunu takip etti ve sonunda Sultanahmet Meydanı’na vardı. Önüne muazzam bir kalabalık çıktı. Davul gümbürtüsüne benzeyen o derin ses, bu kalabalıktan yükseliyor ve meydanın taşlarını titretiyordu.

1. Sultanahmet Mitingleri diye tarihe geçen bu nümayişlerden dört tane yapıldı. Her birine yüz bin kişinin hatta belki de iki mislinin katıldığı tahmin edilmektedir. Daha öncesinde Fatih, Üsküdar ve Kadıköy nümayişleri tertiplenmişti. Ancak hafızalara kazınan, Halide Edib’in ağlayarak ve dinleyenleri de ağlatarak yaptığı konuşmayla 23 Mayıs mitingiydi.

Caminin Tapu Kadastro'ya bakan cephesinin gölgesine bir kürsü kurmuşlar, siyah örtülerle kaplamışlardı.

Kalabalığı yarıp önlere geçmeye çalıştı. Bunun imkânsız olduğunu anlayınca, bacağındaki sızıya aldırma-
yıp en yakındaki duvara tırmandı. Civardaki tüm duvar-
lar ve damlar kürsüyü görmek için yan yana dizilmiş in-
sanlarla doluydu. Meydanın bir tarafında erkekler, öteki
tarafında kadınlar toplanmıştı. Darülfünun talebeleri,
cepheden dönmüş üniformalı askerler, fesler, sarıklar,
kalın siyah çarşaflar... kıpır kıpır çalkantılı bir deniz gibi
göründü Veysel Bey'e. Hayatında hiç bu kadar çok kadı-
nı bir arada görmediğini yazdı defterine. Taşları titreten
gümbürtü de kadınların olduğu taraftan geliyordu. Hep-
si aynı anda bir sağ ayağını bir sol ayağını yere vurarak
çıkartıyordu o sesi. Onun dışında acayip bir sessizlik var-
dı. Adeta tılsım bozulmasın diye herkes nefesini tutuyor,
yanındakiyle konuşacaksa da fısıldayarak konuşuyor, fi-
siltıları yaprak hışırtılarına karışıyordu.

Güm güm diye yankılanan ses, tıpkı havalanmaya
hazırlanan bir tayyarenin motoru gibi hızlandı, hızlandı
ve en şiddetli seviyeye ulaştığında bıçakla kesilmiş gibi
aniden durdu. Konuşmacılar, Fuat Paşa Türbesi sokağın-
dan meydana girip kürsünün etrafında yerlerini almıştı.
Şimdi Ayasofya tarafında yolunu kaybetmiş birkaç mar-
tının çığılığı duyuluyordu o kadar.

* * *

Veysel Bey duvarın tepesinden insanların yüzlerini
taradı. Kalabalığın arasında arkadaşı Sadettin'i arıyordu.

Aralarındaki dört-beş yaş farka rağmen Sadettin
adındaki genç gazeteci, Veysel Bey'in en iyi dostu ol-
muştu. Sadettin hem yetenekli hem de tezcanlıydı. Asla
yerinde durmaz, sabahın ilk saatlerinden gece yarısına

kadar bir haberden diğere koşar dururdu. Arada sırada yazıhanede Veysel Bey'e rastladığında yan yana oturup yazılarını birlikte daktiloya çekerler, bazı öğlenler sözleşip lokantada karınlarını doyururlardı. Tarakların dişlerini kıran, fırça gibi siyah saçları ve siyah çerçeveli gözlükleri vardı. Cihan Harbi'nde ihtiyat zabiti olarak görev yapmıştı. "Zıpkın gibidir bizim Sadettin, korku nedir bilmez," diye anlatırdı mesai arkadaşları. Veysel Bey'in endişe dolu nasihatlerini dinlemez, Anadolu'dan gelecek bir haberi gazeteye yetiştirmek için bazı geceler Karadeniz sahilinde nöbet tutardı. İngiliz devriyelere yakalansa hali dumandı fakat böyle şeyleri umursamazdı. "Halkın iyi haberler duymaya ihtiyacı var," derdi gülerek.

Birkaç hafta önce Veysel Bey'i de bu gece nöbetlerinden birine gelmeye ikna etmişti. Küçük bir kumsalda kayaların arkasına çökmüş, gaz lambasını söndürmüş, soğuktan korunmak için gazete kâğıtlarına ve battaniyelere sarınıp karanlıkta beklemeye başlamışlardı. Omuz omuza tir tir titreyerek hayattan ve ölümden konuşmuşlardı. Birbirlerine hayallerini anlatmışlardı. Rüzgâr ustura gibi keskindi. Bulutsuz gökyüzüne saçılmış yıldızlar, kum zerrecikleri gibi parlıyordu.

İngilizlere görünmeden sahile yanaşacak takayı sabaha kadar beklemişlerdi. Gelmeyince kös kös Sarıyer'e kadar yürümüş, bir sabahçı kahvesinde sobanın yanına oturup kemiklerini ısıtmışlardı. "Bir dahaki sefere," demişti Sadettin fakat Veysel Bey'in ilk ve son nöbetiydi bu.

Sultanahmet Meydanı'nı dolduran binlerce kafanın arasında, fesinin altından fıskıran saçlarıyla Sadettin'i bulunca Veysel Bey'in yüzünü sevinç kapladı. Herkes kürsüye bakarken arkadaşı arkasını dönmüş, ona el sallamaktaydı. İnsanları ite kaka ilerleyip demir kafesin parmaklıklarına tutundu ve bir hamlede kendini duvarın üstüne çekti.

Harika!

İşlenmemiş bir elmas. Patlamaya hazır bir bomba. Ölüme uçan eşsiz bir kelebek.

1919'da başlayan, ne zaman bittiğini -henüz- bilemediğimiz bir hayat. Dokunduğu her şeyi güzelleştiren, dokunmadıklarında bile izini bırakan inamılmaz bir kadının, Harika'nın hayatı. Bazılarımız Harika, bazılarımız H. Kara, bazılarımız H. Ak olarak tanıyor onu - ki bunlar sadece bilinen kimlikleri. Yakın tarihimizin zor yıllarında, tanıdığımız simaların arasında dolaşan, dışarıdan normal görünse de ne zaman ne olağanüstülük göstereceği asla kestirilemeyen bir kadın.

Harika bir oyuncu, Harika bir şair, Harika bir istihbaratçı, Harika bir... Harika!

Körburun'un yazarı Hikmet Hükümenoğlu şaşırtmaya devam ediyor.

Her an yeni bir Harika'yla karşılaşabilirsiniz.

Harika, hislerini tarif ederken, "Sanki ben geriye çekildim ve başka bir kadın ışığa adım attı," cümlesini kuracaktı aylar sonra. Bu diğer kadın, kararlı, kendine güvenen ve başkalarının ne düşündüğüne aldırmayan biriydi. Sürekli kafasının içinde ona yeteri kadar iyi olmadığını söyleyip duran ses yok olmuş ve sırtındaki yük kalkar kalkmaz ruhu hafiflemişti.

#Harika #CumhuriyetDönemi #Kıncı #Özyaşar #İstihbarat #Şaşk

 can

can yayinlari.com | | | | | | | | | | | | | | | | | |

roman

ISBN 978-975-07-3559-4

9 789750 735594